

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МЕНДЕЛЕЕВСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
МОНАШ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

РЕШЕНИЕ

КАРАР

2020 елның 24 гыйнварыннан

№133

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының
«Монаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә
Бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында Нигезләмә хакында

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының «Монаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы нигезендә **КАРАР БИРӨ**:

1. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының «Монаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет корылышы һәм бюджет процессы турында кушымтада бирелгән Нигезләмәне расларга.

2. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Монаш авыл жирлеге Советының 2013 елның 24 декабрдәге 119А номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга «Муниципаль берәмлектә бюджет процессы турында нигезләмә хакында «Монаш авыл жирлеге» Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы» 2020 елның 1 гыйнварыннан.

3. Өлеге карар рәсми басылып чыккан көнненән үз көченә керә дип билгеләргә.

4. Өлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Менделеевск муниципаль районының рәсми сайтында <http://mendeleevsk.tatarstan.ru> «Монаш авыл жирлеге» бүлегендә урнаштырырга.

«Монаш авыл жирлеге»
муниципаль берәмлеге башлыгы
Совет рәисе

Р.Ф. Иосифов.

Кушымта
2020 елның 24 гыйнварыннан
133 нче номерлы
Монаш авыл җирлеге
Советы карарына

НИГЕЗЛӘМӘ

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының «Монаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет корылышы һәм бюджет процессы турында

I нче бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 нче статья. Әлеге Нигезләмә белән җайга салына торган хокукый мөнәсәбәтләр

1.Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль закон, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Монаш авыл җирлеге" муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә Монаш авыл җирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында, шулай ук Монаш авыл җирлегенең башка муниципаль хокукый актлары белән бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында аның үтәлешен төзү, карау, раслау, үтәү һәм контрольдә тоту барышында, шулай ук Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру һәм авыл җирлегенең муниципаль бурычы белән идарә итү процессында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала.

2 нче статья. Авыл җирлегендә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен тормышка ашыруның хокукый нигезләре

Бюджет хокук мөнәсәбәтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, әлеге Нигезләмә, Россия Федерациясе бюджет законнарының башка актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

3 нче статья. Җирлек бюджетының хокукый рәвеше.

Менделеевск муниципаль районының «Монаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге бюджеты (алга таба-җирлек бюджеты) һәм аның үтәлеше турында хисап «Монаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы карары (алга таба-җирлек Советы) рәвешендә эшләнә һәм раслана.

Жирлек бюджеты өч елга - Чираттагы финанс елына һәм план чорына төзелә һәм раслана.

Жирлек бюджеты турындагы карар, аңа кул куелганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча, билгеләнгән тәртиптә рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.

4 нче статья. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар

Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән мәгънәләрендә кулланыла.

5 нче статья. Жирлектә Россия Федерациясенең бюджет классификациясен куллану

Жирлек бюджеты күрсәткечләренең жирлек бюджеты проекты төзегәндә, жирлек бюджетын үтәгәндә, аның үтәлеше турындагы хисапны формалаштырганда Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган норматив хокукый актлар нигезендә жирлек бюджеты күрсәткечләренең Россия Федерациясе бюджет системасының башка дәрәжәләрдәге бюджетлары белән чагыштыруын тәэмин итү максатларында кулланыла.

2. Жирлек бюджетын формалаштырганда, раслаганда һәм үтәгәндә бюджет керемнәренең баш администраторларының Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында Россия Федерациясе бюджет законнарында билгеләнгән нормативларга туры китереп бүленә торган керемнәр буенча кодларының давамчанлыгы тәэмин ителә.

6 нчы статья. Бюджет процессы принциплары

Жирлекнең бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә:

- бюджет системасының бердәмлеге;
- керемнәр һәм чыгымнарны һәм бюджетлар арасында дефицитларны финанслау чыганакларын чикләү;
- бюджетларның мөстәкыйльлеге;
- керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыкларын финанслау чыганаклары чагылышының тулылыгы;
- баланслылык;
- бюджет чараларын куллануның нәтижәлелеге;
- бюджет чыгымнарын гомуми (жыелма) каплау;
- үтә күренмәлелек (ачыклык));
- бюджетның дәрәжәлеге;
- бюджет акчаларының адреслы һәм максатчан характерындагы;
- чыгымнар буенча;

- кассаның бердәмлеге.

7 нче статья. Жирлектә бюджет процессының төп этаплары

Жирлектә бюджет процессы түбәндәге этаптарны үз эченә ала:

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-иқтисады үсешә фаразларын, Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләрен эшләү;

- бюджет проектын төзү;
- бюджет проекты буенча ачык тыңлаулар үткәру;
- бюджетны карау һәм раслау;
- жирлек бюджеты үтәләше;
- бюджет турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту;
- бюджет үтәләше турындагы хисапны раслау;
- муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру.

Финанс елы календарь елына туры килә һәм 1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр дәвам итә.

8 нче статья. Бюджет процессында катнашучылар

Жирлектә бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

- Авыл Жирлеге Советы;
- Авыл Жирлеге Башлыгы;
- Авыл жирлеге башкарма комитеты;
- Менделеевск муниципаль районының Контроль-хисап палатасы;
- бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр) ;
- бюджет акчаларын алуучылар;
- бюджет керемнәренең Баш администраторлары (администраторлары);
- бюджет кытлыгын финанслау чыганақларының Баш администраторлары (администраторлары);

9 нчы статья. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

1. Авыл жирлеге советы авыл жирлеге бюджетын һәм аның үтәләше турындагы хисапны карый һәм раслай, үз утырышларында, комиссия утырышларында, авыл жирлеге Советы үткәрә торган тыңлаулар барышында һәм депутат таләпләренә бәйлә рәвештә авыл жирлеге бюджеты үтәләшенең аерым мәсьәләләрен карау барышында тикшереп тора, Россия Федерациясә Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, 2011 елның 7 февраләндәге Федераль закон нигезендә башка вәкаләтләренә гамәлгә ашыра. № 6-ФЗ «Россия Федерациясә субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренәң контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенәң гомуми принциплары турында», Россия Федерациясенәң башка норматив хокукый актлары, авыл жирлеге Уставы, әлегә Нигезләмә белән.

Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары белән билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча үз компетенциясе чикләрендә, аның вәкаләтләрен тәэмин итү өчен җирлек башкарма комитеты тарафыннан барлык кирәкле мәгълүмат бирелергә тиеш.

2. Авыл җирлеге башкарма комитеты авыл җирлеге бюджеты проектын төзи һәм төзи, аны кирәкле документлар һәм материаллар белән Монаш авыл җирлеге Советына раслауга кертә, җирлек бюджетының үтәлешен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәэмин итә, җирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны Монаш авыл җирлеге Советына раслауга тапшыра, Муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра., һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актлар.

3. Районның контроль-хисап палатасы Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән бюджет вәкаләтләрен, шулай ук бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.:

- бюджет акчаларын куллануның нәтижәлеләген һәм нәтижәлеләген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелек аудиты;

- авыл җирлеге бюджеты турындагы карарлар проектларына, Россия Федерациясе бюджет законнарының башка норматив-хокукый актларына, шул исәптән авыл җирлеге бюджеты күрсәткечләренең (параметрларының һәм характеристикаларының) нигезләнүенә экспертиза ясау;

- муниципаль программаларга экспертиза турында;

- бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачыкланган җитешсезлекләргә бетерү һәм Россия Федерациясе бюджет законнарын камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

- эчке финанс тикшерүе һәм эчке финанс аудитының бюджет чараларын Баш администраторлары тарафыннан гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү турында;

- «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләргә контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенә гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән башка мәсьәләләр буенча.

Районның Контроль-хисап палатасының өлеге пунктта каралган бюджет вәкаләтләре «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләргә контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенә гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән нигезләмәләргә үтәп гамәлгә ашырыла».

4. Бюджет акчаларын баш бүлүче:

расланган бюджет ассигнованиеләргә һәм бюджет йөкләмәләргә лимитлары нигезендә бюджет акчаларын файдалануның нәтижәлеләген, адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

үзенә буйсынган бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр исемлеген төзи;

бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыруны гамәлгә ашыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне тәшкил итә;

бюджет йөкләмәләре лимитларын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

жыелма бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;
ведомство буйсынуындагы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели

казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучылар;

максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләре, аларны биргәндә билгеләнгән шартларның, максатларның һәм тәртипнең үтәлешен тәэмин итә;

бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет Хисабын формалаштыра;

муниципаль берәмлек исемнән аңа буйсынган бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча җавап бирә;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

5. Бюджет акчаларын бүлүче:

авыл җирлеге бюджетының тиешле чыгымнарын планлаштыра;

бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләренең лимитларын, ведомство карамагындагы бюджет средстволарын бүлүчеләргә һәм (яки) алучыларга бүлә һәм авыл җирлеге бюджетының тиешле өлешен үти.;

бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар, шулай ук әлеге кодекс белән билгеләнгән башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләре, аларны биргәндә билгеләнгән шартларның, максатларның һәм тәртипнең үтәлешен тәэмин итә;

бюджет акчаларын тиешле баш бүлүче тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчаларын баш бүлүченең үз карамагындагы аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

6. Бюджет акчаларын алучы түбәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

бюджет сметасын тәзи һәм башкара;

расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) башкара;

- бюджет ассигнованиеләрен куллануның нәтижәләлеген, максатчан характерын тәэмин итә;

бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

бюджет исәбен алып бара (бюджет исәбен алып баруны тәэмин итә) яки килешү нигезендә әлеге вәкаләтне бүтән учреждениегә (үзәкләштерелгән бухгалтериягә) тапшыра);

бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет Хисабын формалаштыра (формалаштыруны тәэмин итә) һәм тапшыра;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителгән бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы хокукый актларда, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка вәкаләтләренә башкара. 8.

8. Авыл җирлеге бюджеты керемнәре баш администраторы:

бюджет керемнәре администраторлары исемлеген төзи;

касса планын төзү һәм алып бару өчен белешмәләр бирә;

авыл җирлеге бюджеты керемнәре баш администраторының бюджет Хисабын формалаштыра һәм тапшыра;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

9. Авыл җирлеге бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы:

авыл җирлеге бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының үзенә буйсынучы администраторлары исемлеген төзи;

авыл җирлеге бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәрен һәм түләүләрен планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра;

авыл җирлеге бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларын түләү өчен бүлеп бирелгән ассигнованиеләрне куллануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

авыл җирлеге бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының ведомство буйсынуындагы администраторларына бюджет ассигнованиеләрен бүлә һәм авыл җирлеге бюджетының тиешле өлешен башкара;

авыл җирлеге бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары баш администраторының бюджет Хисабын формалаштыра.

10. Авыл җирлеге бюджеты акчаларын баш бүлүченә (бүлүченә), авыл җирлеге бюджеты керемнәре баш администраторының (администраторының), авыл җирлеге бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының (администраторының) эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру буенча бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

10 нче статья. Авыл җирлеге бюджеты керемнәре

Авыл җирлеге бюджеты керемнәре Россия Федерациясенә бюджет законнары, салымнар һәм җыямнар турындагы Россия Федерациясе законнары, алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм салымнар һәм җыямнар турындагы Татарстан Республикасы законнары, авыл җирлеге Советының салымнар һәм җыямнар турындагы норматив-хокукый актлары нигезендә формалаша.

Авыл җирлеге Советының җирле салымнар турындагы карарларга үзгәрешләр кертү турында карарлары, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы, Чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган җирле бюджетларның керемнәрен үзгәртүгә китерә торган карарлары Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты турында карар проекты кертелгәнче 7 көннән дә соңга калмыйча авыл җирлеге Советына кабул ителергә тиеш.

11 нче статья. Авыл җирлеге бюджеты чыгымнары

1. Бюджет чыгымнарын формалаштыру Федераль дәүләт хакимияте органнары, Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимияте органнары һәм җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен бүлешүгә бәйле чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

12 нче статья. Резерв фонды

Жирлек бюджетының чыгым өлешендә жирлек Башкарма комитетының Резерв фондын булдыру каралырга мөмкин.

Жирлек Башкарма комитетының Резерв фонды бюджет турындагы карар белән билгеләнә һәм чыгымнарның гомуми күләме карары белән расланган 3 проценттан да артмаска тиеш.

Резерв фонды акчаларын тоту тәртибе жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Жирлек башкарма комитетының Резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турындагы хисап жирлек бюджеты үтәләше турында квартал саен һәм еллык хисапларга кушып бирелә.

13. Муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру.

1. Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру Россия Федерациясе законнары нигезендә башкарыла.

Муниципаль контрактлар, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 72 статьясындагы 3 пунктында билгеләнгән очраклардан тыш, бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә төзелә һәм түләнә

14 нче статья. Авыл жирлеге бюджетында каралмаган чыгымнарны гамәлгә ашыру

1. Әгәр чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләре буенча чыгым йөкләмәләрен арттыруны яисә аның кабул ителгәнчегә кадәр бер генә гавами-хокукий берәмлек тарафыннан үтәлмәгән чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кертүне күздә тоткан муниципаль хокукий акт кабул ителсә, күрсәтелгән муниципаль хокукий акт чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен үтәү чыганаclarын һәм тәртибен, шул исәптән кирәк очракта, финанс ресурсларын Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетларына тапшыру тәртибен билгели торган нормалар булырга тиеш.

2. Чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кабул итүгә бюджет ассигнованиеләре бүлеп бирү яисә чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыру, бюджет турындагы карарга тиешле бюджет ассигнованиеләрен кертү шарты белән йә агымдагы финанс елында бюджет турындагы авыл жирлеге Советы карарына тиешле үзгәрешләр керткәннән соң, чираттагы финанс елы башыннан гына, бюджетка өстәмә түләүләрнең тиешле чыганаclarы булганда һәм бюджет чыгымнарының аерым статьялары буенча бюджет ассигнованиеләре кыскартылганда гына гамәлгә ашырылырга мөмкин.

15 нче статья. Авыл жирлегенең чыгым йөкләмәләре

1. Авыл жирлегенең чыгым йөкләмәләре нәтижәдә барлыкка килә:

жирле әһәмияттәге мәсьәләләр һәм федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнары хәл итәргә хокукы башка мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар кабул итү, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча муниципаль берәмлек (муниципаль берәмлек исемненән) шартнамәләр (килешүләр) тәзү;

жирле үзидарә органнары тарафыннан аларга тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукый актлар кабул итү;

муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан муниципаль берәмлек исемненән шартнамәләр (килешүләр) тәзү.

2. Авыл жирлегенең әлеге статьяның 1 өлешендәге 1, 3 пунктларында күрсәтелгән чыгым йөкләмәләре жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм үз керемнәре һәм тиешле жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары исәбенә үтәлә.

3. Авыл жирлегенең әлеге статьяның 1 өлешендәге 2 пункттында күрсәтелгән чыгым йөкләмәләре федераль законнар (Россия Федерациясе субъекты законнары) нигезендә жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган тәртиптә жирле бюджетларга бирелә торган Россия Федерациясе субъекты бюджетыннан субвенцияләр исәбеннен һәм чикләрендә үтәлә.

Муниципаль берәмлектә тиешле субвенцияләренә исәпләү методикаларында кулланыла торган нормативлар арткан очракта, муниципаль берәмлекнең күрсәтелгән чыгым йөкләмәләрен тулысынча үтәү өчен кирәкле өстәмә чыгымнарны финанс белән тәэмин итү үз керемнәре һәм жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары исәбенә гамәлгә ашырыла.

3.1. Муниципаль районның һәм авыл жирлегенең жирле үзидарә органнары арасында төзелгән килешүләр нигезендә аларга тапшырылган жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү буенча жирлекләренәң жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен муниципаль район жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашыруга яисә жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү буенча муниципаль районның жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен авыл жирлеге жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашыруга бәйлә чыгым йөкләмәләре (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә), муниципаль районның жирле үзидарә органнары һәм авыл жирлеге арасында төзелгән килешүләр нигезендә аларга тапшырылган муниципаль район һәм авыл жирлеге арасында төзелгән килешүләр нигезендә тиешле жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый актлары белән күрсәтелгән килешүләр нигезендә билгеләнә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган тәртиптә бирелә торган тиешле жирле бюджетлардан бюджетара трансфертлар исәбенә һәм чикләрендә үтәлә.

Муниципаль берәмлектә тиешле бюджетара трансфертларны исәпләү методикаларында кулланыла торган нормативлар арткан очракта, муниципаль берәмлекнең күрсәтелгән чыгым йөкләмәләрен тулысынча үтәү өчен кирәкле өстәмә чыгымнарны финанс белән тәэмин итү күрсәтелгән муниципаль берәмлекнең жирле бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары исәбенә гамәлгә ашырыла.

4. Жирле үзидарә органнары, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән таләпләренә үтәп, үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы депутатларга, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларына, муниципаль

жирлеге бюджетында Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә карала.

18 нче статья. Авыл жирлеге бюджетыннан район бюджетына башка бюджетара трансфертлар

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре һәм аның тиешле Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган авыл жирлеге Советы карарларында каралган очракта һәм тәртиптә район бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрән гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

19 нчы статья. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр

1. Жирлек алдындагы акчалата бурычлар буенча бурыч-бурычлы кеше билгеләнгән датага жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләргә туры китереп түләргә тиешле акчалар суммасы.

1. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр жирлекнең финанс активларын формалаштыра.

2. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны исәптән төшерү һәм торгызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе), Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очрактан тыш, районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

3. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләрне (акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны) һәм мондый йөкләмәләрне үтәүне тәмин итә торган алыш-бирешләрне исәпкә алу, шулай ук күрсәтелгән йөкләмәләр һәм алыш-бирешләр буенча таләпләрнең хоукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 93 статьясындагы 4 пункттында күрсәтелгән тиешле орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 93 статьясындагы 5 пункттында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

4. Килешүдә башкача билгеләнмәгән очракта, жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр тиешле сумманы жирлек бюджетының бердәм счётына күчерү датасыннан башлап үтәлгән дип санала.

20 нче статья. Жирлек бюджеты кытлыгы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына жирлек бюджеты кытлыгы, әлеге статьяның 2 пунктында билгеләнгән чикләүләрне үтәп, жирлек бюджеты турында карар белән билгеләнә.

2. Жирлек бюджеты кытлыгы, кире кайтарылмый торган түләүләрнең һәм (яки) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең расланган гомуми еллык күләменең 10 проценттан артмаса тиеш.

Жирлеккә карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пунктында каралган чаралар гамәлгә ашырылган очракта, жирлек бюджеты кытлыгы, кире кайтарылмый торган түләүләрнең һәм (яки) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирлек бюджеты керемнәренең расланган еллык гомуми күләменең 5 процентыннан артмаса тиеш.

Жирлек бюджеты турында Совет карары белән жирлек милкендәге акцияләр сатудан һәм капиталда катнашуның башка рәвешләренән керемнәр кытлыгын финанслау чыганаклары составында расланган һәм (яисә) жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар кимегән очракта, жирлек бюджеты кытлыгы әлеге пунктта билгеләнгән чикләүләрне узып китергә һәм жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны киметергә мөмкин.

Еллык хисап күрсәткечләре буенча барлыкка килгән жирлек бюджеты кытлыгы әлеге статьяның 2, 2 пунктларында билгеләнгән чикләүләргә туры килергә тиеш.

21 нче статья. Бюджет кредитлары

1. Бюджет кредитлары жирлек бюджеты исәбеннән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына, юридик затларга Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә һәм жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә, шулай ук бюджет ассигнованиеләре шартларында һәм чикләрендә бирелә.

22 нче статья. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары

Авил жирлеге бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганаклары составына кертелә:

номиналь хақы Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштырудан кәргән акчалар һәм аларны түләүгә юнәлдерелгән акчалар арасындагы аерма;

жирлек тарафыннан Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларының жәлеп ителгән һәм түләнгән кредитлары арасындагы аерма;

жирлек тарафыннан Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән һәм түләнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма жирлек бюджетына һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан бирелгән бюджет кредитлары арасындагы аерма;

тиешле финанс елы дәвамында жирле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгәртү;

жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның бүтән чыганақлары.

Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның бүтән чыганақлары составына кертелә:

жирлек милкәндә булган акцияләр һәм капиталда катнашуның башка рәвешләре сатудан керемнәр;

жирлек бюджеты акчалары буенча курс аермасы;

муниципаль гарантияләрне Гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә йә бенефициарның принципалга карата таләп хокукы гарантка бирелүгә бәйлә булса, Россия Федерациясе валютасында жирлек гарантияләрен үтәүгә жибәрелә торган акчалар күләме;

жирлекнең башка бурыч йөкләмәләрен түләүгә Россия Федерациясе валютасында жибәрелә торган акчалар күләме;

юридик затларга жирлек бюджетыннан бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм юридик затларга Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм

жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитлары суммасы белән Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары арасындагы аерма (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счеттан күчерелгән акчалар һәм жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетка күчерелгән акчалар арасындагы аерма жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта калган акчалар белән идарә итү операцияләре үткәргәндә.

Жирлек бюджеты кытлыгын тышкы финанслау чыганакалары составына түбәндәгеләр кертелә: Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән һәм жирлек тарафыннан максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында бирелгән бюджет кредитлары арасындагы аерма.;

муниципаль гарантияләрне Гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә, максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясе тарафыннан бирелгән чит ил валютасында муниципаль гарантияләрне үтәүгә жибәрелә торган акчалар күләме.

23 нче статья. Жирлекнең муниципаль бурычы структурасы

Жирлекнең бурыч йөкләмәләре йөкләмәләр рәвешендә булырга мөмкин.:

- 1) жирлекнең кыйммәтле кәгазьләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә));
- 2) Россия Федерациясе валютасында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары;
- 3) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары;
- 4) жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән кредитлар;
- 5) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән жирлек гарантияләре (муниципаль гарантияләр);
- 6) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясе Чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;
- 7) Россия Федерациясе Бюджет кодексы гамәлгә кәргәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән бүтән бурыч йөкләмәләре буенча.

Муниципаль бурыч күләменә кертелә:

1) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

3) жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

Муниципаль эчке бурыч күләменә кертелә:

1) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

3) йөкләмәләр Россия Федерациясе валютасында белдерелгән кредит оешмаларыннан жирлек тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме Россия Федерациясе валютасында.

Муниципаль тышкы бурыч күләменә кертелә:

1) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән жәлеп ителгән чит ил валютасындагы бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирлек тарафыннан бирелгән чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме.

Жирлекнең бурыч йөкләмәләре кыска вакытлы (бер елдан кимрәк), уртача сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биш елдан алып 10 елга кадәр)

булырга мөмкин.

24 нче статья. Жирлекнең Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру

1. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе түләүгә тапшырылмаган очракта (жирлекнең вәкиллеке органының муниципаль хокукый актларында башкасы каралмаган булса, Муниципаль бурыч йөкләмәсе шартларында каралган түләү датасыннан соң килүче датадан соң өч ел эчендә элекке йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Жирлекнең муниципаль гарантияләр буенча бурыч йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында вакыйгалар (шартлар) килгәндә тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (шартлар) турында белешмәләр житкәнгә (килеп житүгә) карап, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Жирле администрация элекке статьяның 1 пунктындагы беренче абзацында күрсәтелгән сроклар үткәннән соң Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру турында муниципаль хокукый акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль бурыч күләмен жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларында исәптән төшерү суммасын чагылдырмыйча гына, аларны исәптән төшерү суммасына киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Элекке статьяның 1 пунктындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча йөкләмәләргә, Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

5. Муниципаль бурычтан реструктурлаштырылган, шулай ук түлэнгән (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен төшереп калдыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә, Россия Федерациясе законнарында каралган бүтөн операцияләр алмашу нәтижәсендә алынган (алмашу нәтижәсендә алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә, түләү датасы башланганчы, эмиссия шартлары нигезендә, эмитацияләгән орган тарафыннан тулысынча сатып алынган (алынган) чыгару күрсәтелгән орган карары буенча вакытыннан алда түлэнгән дип танылырга мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты, Россия Федерациясе законнарында каралган бүтән операцияләр алмашу нәтижәсендә алынган (алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча йөкләмәләрне түләү датасы житкәнчегә кадр үтәү дип танырга хокукы.

25 нче статья. Муниципаль бурыч алулар

1. Жирлек исемнән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә заем акчаларын жирле бюджетка жәлеп итү аңлашыла, алар буенча жирлекнең бурыч йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән заемчы буларак барлыкка килә.

2. Жирлекнең муниципаль тышкы бурыч алулары астында, Россия Федерациясе тарафыннан максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында, федераль бюджеттан жирле бюджетка кредитлар жәлеп итү аңлашыла, алар буенча жирлекнең чит ил валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

3. Муниципаль тышкы бурыч алулар Чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенә Дәүләт тышкы бурыч алулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм жирлек уставы нигезендә жирлек исемнән муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукы жирле администрация (жирлекнең башкарма-боеру органы) карамагында.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру түбәндәге шартларны үтәгәндә жирлек тарафыннан башкарыла:

1) бурыч йөкләмәләре буенча кичектерелгән бурычлар булмау.;

2) жирлек тарафыннан кредит рейтингы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган дәрәжәдән ким булмаган, исемлекләре Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларның рейтинг гамәлләрен гамәлгә ашыручы бер яисә берничә заттан алынган.

6. Авыл жирлегә, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәжәсе булган заемчылар төркеменә керткән очракта, Муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия

Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пунктында каралган районның бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләре зурлыгын арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

7. (Беренче абзац 2013 елның 16 октябрәндәге 79-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы белән кертелде) Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәжәсе булган заемчылар төркеменә керткән очракта, Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне бары тик чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләрне, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән килештерелгән очракта гына бирергә хокуклы.

8. Авыл җирлеге, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә керткән очракта, Муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пунктында каралган җирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләре зурлыгын арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

9. Авыл җирлеге, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә, бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә керткән очракта, кредит оешмаларынан кредитлар рәвешендә һәм җирлекнең кыйммәтле кәгазьләрен урнаштыру юлы белән генә, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан максатчан бюджет кредитлары рәвешендә муниципаль эчке бурыч алулар башкарырга хокуклы., җирлекнең түләү мөмкинлеген торгызу планы кысаларында бирелгән, ул Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пунктында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясындагы 7 пунктында каралган.

10. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә керткән очракта, муниципаль тышкы бурыч алуларны гамәлгә ашырырга һәм муниципаль гарантияләрне чит ил валютасында бирергә хокуклы түгел.

11. (Беренче абзац 2013 елның 16 октябрәндәге 79-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы белән кертелде) Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының

311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кәргән очракта, муниципаль эчке бурыч алуларны гәмәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләре Россия Федерациясе валютасында барытик чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) Россия Федерациясе валютасында муниципаль эчке бурыч алулар, муниципаль гарантияләр программаларын Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан килештерелгән очракта гына), шулай ук әлеге программаларга үзгәрешләр кертелде.

12. Жирлекнең Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан максатчан бюджет кредитлары буенча Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пунктнда каралган йөкләмәләре реструктуризацияләүне үткөрү рәхсәт ителми.

26 нчы статья. Үзенчәлекләре заимствований һәм гарантия бирү жирлегенә чит ил валютасында

1. Жирлек Россия Федерациясенән чит ил валютасында бурыч алуларны гәмәлгә ашырырга, Россия Федерациясенә чит ил валютасында өченчә затларның йөкләмәләре буенча гарантияләре Россия Федерациясе тарафыннан жәлеп ителгән максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында гына, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алып бирергә хокуклы.

27 нче статья. Муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме астында тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары буенча жирле бюджетка акча жәлеп итүнең жыелма күләме аңлашыла.

2. Жирле бюджетка акча жәлеп итү күләмнәре Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары белән билгеләнә, һәм тиешле финанс елында акчаларны жәлеп итүнең гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга жибәрелә торган акчаларның гомуми суммасыннан һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып, тиешле финанс елына жирлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артмаска тиеш.

3. Хисап финанс елында жирлекнең бурыч алуларының гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми

суммасыннан һәм хисап финанс елы йомгаклары буенча жирлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәренән артып киткән очракта, күрсәтелгән артык суммасында жирле бюджет акчаларының калган өлешләре агымдагы финанс елына бурыч алуларның иң чик күләмен кыскартып, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96 статьясында каралган максатларга юнәлдерелгә тиеш.

28 нче статья. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычның югары чикләре һәм жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренең иң чик күрсәткечләре

1. Жирле бюджет турындагы карар белән, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына (Чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына) муниципаль бурычның иң югары чиген, шул исәптән Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр, чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиген (жирлекнең чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булганда) күрсәтеп, муниципаль эчке бурычның, муниципаль бурычның иң югары чикләре билгеләнә.

1. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның иң югары чикләре (жирлекнең чит ил валютасындагы йөкләмәләре булганда) әлеге статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләргә үтәгәндә билгеләнә.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет турындагы карар белән расланган Түләүсез түләүләрнең һәм (яисә) физик затлар керемнә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәре керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмнән (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) муниципаль бурыч күләме, физик затлар керемнә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмнән (Чираттагы финанс елына) артмаска тиеш.

Районга карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пунктында каралган чаралар кулланылган очракта, бурыч күләме, кире кайтарылмый торган түләүләрнең һәм (яисә) физик затлар керемнә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет турындагы карар белән расланган гомуми күләменң 50 проценттан артмаска тиеш.

24. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме, түбәндәге

таләпләрне үтәгәндә, жирле бюджет турындагы карар белән раслана:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы яисә чираттагы финанс елына жирле бюджет турында карар белән расланган Татарстан Республикасы законы белән расланган 10 проценттан артмаска тиеш.

(икенче абзац 2013 елның 16 октябрдәге 79-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә) тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләменнән (Чираттагы финанс елына һәм план чорына), Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнар күләменнән гайре, тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләменнән (Чираттагы финанс елына һәм план чорына);

2) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында) чираттагы финанс елының 1 гыйнварына барлыкка килгән муниципаль бурычны түләү һәм аларга хезмәт күрсәтү буенча түләүләрнең еллык суммасы Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында карар белән расланган жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренә һәм Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләрнең гомуми күләменнән 20 проценттан артмаска тиеш.; күрсәтелгән нисбәтне исәпләгәндә, Чираттагы финанс елы һәм план чорының һәр елы өчен килә торган елның 1 гыйнварыннан соң килүче елның 1 гыйнварыннан соң түләү вакыты белән бурыч йөкләмәләрен вакытыннан алда түләүгә жиберелә торган түләүләр суммасы исәпкә алынмый.

29 нчы статья. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы Чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган муниципаль гарантияләрнең чит ил валютасындагы исемлеге, түбәндәге белешмәләрен күрсәтеп, үз эченә ала:

1) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары), категорияләре (төркемнәре) һәм (яисә) принципалларның һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләр һәм алар тарафыннан тәэмин ителә торган йөкләмәләр буенча йөкләмәләренә валютасы;

- 3) гарантияләрнең гомуми күләме;
- 4) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);
- 5) гарантияләрне биру һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белән тәэмин ителә торган йөкләмәләр белдерелгән валютада бирелә һәм үтелә.

3. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы тиешле карарга кушымта булып тора.

30 нчы статья. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы бурыч алулар программасы Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) чит ил максатчан кредитларын һәм (яисә) чит ил валютасында түләү торган максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жирле бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) федераль бюджеттан чит ил максатчан кредитларын куллану кысаларында чит ил валютасында жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча (чираттагы финанс елында) жирле бюджетка акча жәлеп итү күләме һәм килеп туган бурыч йөкләмәләрен түләү сроклары (Чираттагы финанс елында);

2) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) жирлекнең максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча барлыкка килгән бурыч йөкләмәләрен түләү күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы бурыч алулар программасы Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

31 нче статья. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла һәм (яисә) түлэнгән тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке бурыч алулар исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырганда барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен жирле бюджетка акча жәлеп итү күләмнәре һәм түләүнең иң чик сроклары, тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча жирле бюджетка акча жәлеп итү күләмнәре (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

2) тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) тиешле бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурычны үткөрү муниципаль эчке бурыч алулар программасында чагылыш тапмый

32 нче статья. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы Чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган муниципаль гарантияләрнең Россия Федерациясе валютасындагы исемлегеннән гыйбарәт, түбәндәге белешмәләргә күрсәтеп:

1) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары), категорияләре (төркемнәре) һәм (яисә) принципалларның һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләрнең гомуми күләме;

3) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);

4) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы тиешле карарга кушымта булып тора.

33 нче статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыруның чик күләмнәре

Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына (Чираттагы финанс елына) план чорының һәр елына (Чираттагы финанс елына) муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең номиналь хакы буенча иң чик күләмнәре тиешле бюджет турында карар белән билгеләнгән муниципаль эчке бурычның югары чикләре нигезендә жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

34 нче статья. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия принципалның бенефициар каршында килешүдән яки башка алыш-бирештән (төп йөкләмәдән) килеп чыккан акчалата йөкләмәләрен тиешенчә үтәүне тәмин итә.

2. Муниципаль гарантия принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне, шул исәптән принципалга аларны вакытыннан алда үтәү йө принципал йөкләмәләрен үтәү срогы килеп чыккан вакыйгалар (шартлар) житкән очракта да, тәмин итми.

3. Муниципаль гарантиянең язма формасы мәжбүри булып тора.

4. Муниципаль гарантия төп йөкләмә суммасы чагылдырылган валютада бирелә һәм үтөлә.

5. Муниципаль гарантия буенча Гарант принципалның гарантия суммасы чикләрендә үзенә тээмин ителгән йөкләмәсе буенча субсидия жаваплылык тота.6. Муниципаль гарантиядә күрсәтелә:

1) Гарант исеме (тиешле гавами-хокукый белем - жирлек) һәм Гарант исеменнән гарант бирүче орган исеме;

2) бенефициар атамасы;

3) принципалның исеме;

4) тээмин ителешенә гарантия бирелә торган йөкләмә (төп йөкләмәнең исемен, төзү датасын һәм Номерын (булган очракта), төп йөкләмәнең гамәлдә булу вакытын яисә аның буенча йөкләмәләренә үтәү срогын, якларның атамаларын, төп йөкләмәнең башка мөһим шартларын күрсәтеп));

5) гарантия буенча Гарант йөкләмәләре күләме һәм гарантиянең иң чик суммасы;

6) гарантия бирү нигезләре;

7) гарантия үз көченә керү датасы яки гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);

8) гарантиянең гамәлдә булу срогы;

9) гарантия үтөлеше турында бенефициар таләбен кую вакыты һәм тәртибе, гарантия очрагын билгеләү;

10) гарантияне кире алу нигезләре;

11) Гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмәләренә үтәү тәртибе;

12) гарантиянең тулы күләмендә яисә нинди дә булса өлешендә, үтәлгәндә (туктатылганда) принципалның гарантия белән тээмин ителгән йөкләмәләренең нинди дә булса өлешендә яисә гарантиядә билгеләнгән башка очрактарда

гарантия суммасын киметү нигезләрә;

13) гарантияне туктату нигезләрә;

14) гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртелә алмый торган төп йөкләмә шартлары;

15) гарантның муниципаль гарантия буенча бенефициарга Гарант тарафыннан түләнгән акчаларны каплау турында принципалга Карата таләбе булу яисә булмау (гарантның принципалга карата регресс таләбе, регресс);

16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, гарантның норматив хокукый актлары, Гарант исеменнән гарантия бирүче орган актлары белән билгеләнгән белешмәләр.

7. Муниципаль гарантның принципалга регресс таләбе хокукын күздә тотмый торган муниципаль гарантия бары тик хужалык жәмгыяте йөкләмәләре буенча гына бирелергә мөмкин. Принципалны тулысынча яисә өлешчә хосусыйлаштырган очракта, мондый муниципаль гарантия гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы белән бирелгән дип санала һәм принципалның Россия Федерациясе Бюджет кодексының 115 статьясы һәм Россия Федерациясе Граждан законнарының таләпләренә туры килә торган вакытында гарантның гарантиянең кайсы да булса өлешендә үтәлүенә бәйле рәвештә барлыкка килгән принципалга карата регресс таләбен канәгатьләндерү буенча принципалның йөкләмәләрен үтәүне тәэмин итү бурычы барлыкка килә. Күрсәтелгән тәэминатны биргәнче муниципаль гарантияне үтәү рөхсәт ителми.

8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) башлану белән билгеләнә.

9. Гарант бенефициарның алдан язма ризалыгыннан башка муниципаль гарантия шартларын үзгәртәргә хокуклы түгел.

10. Муниципаль гарантия буенча бенефициарга карата таләпләр, яңа нигезгә күчүгә бәйле рәвештә, әлеге хокукларны Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырудан (күчүдән) тыш, гарантның алдан язма ризалыгыннан башка тапшырыла (башка нигезләр буенча күчәргә) алмый

муниципаль гарантия белән тәэмин ителә торган принципал (эмитент) йөкләмәләрен үтәү, облигация хокукына ия булучыга (сатып алуыга) хокуклар

бирелә.

11. Муниципаль гарантия гарантиядә күрсәтелгән очрақларда һәм нигезләр буенча (шул исәптән әлеге статьяның 6 пунктындагы 14 пунктчасында күрсәтелгән гарантның язмача ризалыгыннан башка үзгәргән очрақта), шулай ук әлеге статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясә Бюджет кодексының 115 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән бурычны принципал тарафыннан үтәмәгәндә Гарант тарафыннан чакыртып алына.

12. Бенефициар таләбе (гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе) гарантка гарантиядә билгеләнгән очрақта гына (гарантия очрагы килеп туган очрақта) бирелергә мөмкин. Гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе гарантиядә күрсәтелгән документларны кушып, гарантиядә билгеләнгән тәртиптә гарантка язма рәвештә күрсәтергә тиеш.¹³² Бенефициар муниципаль гарантия бирү турында шартнамәдә һәм Шартнамәдә билгеләнгән срогыннан алда гарантия үтәләше турында таләпләрне, шул исәптән принципалның гарантия белән тәэмин ителгән йөкләмәләрен үтәү срогы килеп чыккан вакыйгалар (шартлар) вакытында да, күрсәтергә хокуклы түгел.

13. Гарант бенефициар таләпләрен үтәү турында принципалга хәбәр итәргә һәм принципалга таләпнең күчәрмәсен тапшырырга тиеш.

14. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән срокта гарантияне үтәү турында бенефициар таләпләрен, күрсәтелгән таләпкә кушымта итеп куелган документларның нигезләлек һәм гарантия шартларына һәм аңа кушып бирелгән документларның туры килү-килмәве предметын карарга тиеш.

15. Гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе һәм аңа кушып бирелгән документлар нигезсез һәм (яисә) гарантия шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарга түбәндәге очрақларда аның таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарта:

1) гарантка гарантия бирелгән (гарантиянең гамәлдә булу срогы) срогы тәмамланганнан соң таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантка тапшырыла);

2) таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантка гарантиядә билгеләнгән тәртипне бозып күрсәтелгән;

3) таләп һәм (яки) аңа кушып бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципалның принципал һәм (яки) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципал йөкләмәләрен тиешенчә үтәүдән баш тартты;

5) әлеге статьяның 7 пункттында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясындагы 6 пункттында билгеләнгән очрақларда;

6) гарантиядә билгеләнгән башка очрақларда.

16. Муниципаль гарантия шартларына туры килми дип танылган очрақта, гарант бенефициарның гарантияне һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документларны үтәү турындагы таләбен канәгатьләндерүдән баш тарту турында бенефициарга хәбәр итәргә тиеш.

17. Гарант бенефициар таләбенә каршы чыгарга хокуклы, алар принципал тәкъдим итә ала. Гарант, принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очрақта да, әлеге каршылыкларга хокукын югалтмый.

18. Гарантия үтөлеше турында бенефициар таләбе һәм аңа кушып бирелгән документлар муниципаль гарантиянең нигезле һәм тиешле шартларына туры килә дип танылган очрақта, гарант гарантия белән билгеләнгән вакытта гарантия буенча йөкләмәне үтәргә тиеш.

19. Муниципаль гарантиядә каралган гарантның бенефициар алдындагы бурычы принципалның гарантия белән тәмин ителгән срогы чыккан йөкләмәләре күләмендә, әмма гарантия суммасыннан да артамаган күләмдә акча түләү белән чикләнә.

20. Муниципаль гарантия буенча бенефициар каршында Гарант йөкләмәсе туктатыла:

1) Гарант тарафыннан бенефициарга гарантиядә билгеләнгән күләмдә акча түләү белән;

2) гарантиядә билгеле бер вакыт үткәннән соң, ул бирелә (гарантия гамәлдә булу срогы));

3) принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан гарантия белән тәмин ителгән принципал йөкләмәләрен үтәү йә принципалның күрсәтелгән йөкләмәләрен башка нигезләр буенча (бенефициар тарафыннан гарантка һәм (яисә) судка гарантия үтөлеше турындагы гарантка карата таләпләр булуга

карамастан) туктатылган очракта, принципалның әлеге йөкләмәләрен башка нигезләр буенча (бенефициар тарафыннан куелган гарантка һәм (яисә) судка гарантия үтөлеше турында гарантка карата таләпләр);

4) бенефициарның гарантка кире кайтару һәм (яисә) бенефициарның гарантия буенча йөкләмәләрен гаранттан азат итү турында язма гаризасын гарантия буенча үз хокукларыннан баш тарту нәтижәсендә, принципал тарафыннан гарантия буенча бенефициарлар фактта булмаганда һәм килчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләр булмаганда, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1151 статьясында каралган гарантияне гарантка кире кайтару нәтижәсендә, бенефициарның гарантия буенча үз хокукларыннан һәм (яисә) бенефициарның гарантия буенча үз йөкләмәләреннән гарантия буенча;

5) әгәр гарантия бирелгән принципал йөкләмәсе билгеләнгән срокта барлыкка килмәсә;

6) бенефициар гарантка һәм (яки) судка гарантны үтәү турындагы гарантка таләп куйганнан соң төп йөкләмәне (шул исәптән бенефициар принципалын һәм (яисә) бенефициарны юкка чыгару белән бәйле рәвештә) туктату яисә аны гамәлдә булмаган килеш дип тану белән.;

7) бенефициарның башка затка бүтән затка күчүе яисә бенефициарга караган башка нигезләр буенча гарантка карата гарантиягә, хокукларга һәм (яисә) төп йөкләмә буенча таләпләрнең (күрсәтелгән хокукларны (хокукларны һәм бурычларны) алдан язма ризалыгыннан башка гарантка карата таләпләр (тапшыру (күчү) булганда, кыйммәтле кәгазьләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә принципалның (сатып алучыга) хокуклары күчүгә бәйле рәвештә, принципалның (эмитентның) йөкләмәләрен үтәү гарантия белән тәмин ителә торган принципалның (эмитентның));

8) принципал бүтән затка тапшырган яисә принципалга караган башка нигезләр буенча башка затка күчкән очракта, төп бурыч буенча принципалга караган хокуклар һәм (яисә) бурычлар (бурычлар) принципалның гарантның алдан язма ризалыгыннан башка төп йөкләмә буенча тапшырылган очракта;

9) гарантияне чакыртып алу нәтижәсендә, гарантиядә күрсәтелгән очрактарда һәм нигезләр буенча;

10) гарантиядә билгеләнгән башка очрактарда.

21. Бенефициарның Гарант йөкләмәләре туктатылганнан соң гарантияне

тотып калуы бенефициарның күрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокукларын сакламый.

22. Муниципаль гарантияне туктату турында мәгълүм булган Гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Бенефициар һәм муниципаль гарантияне чакыртып алу яисә туктатуга китерә торган хәлләр килеп чыгу турында мәгълүм булган принципал бу хакта гарантка хәбәр итәргә тиеш.

23. Әгәр Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә йә бенефициарның принципалга Карата таләбе хокуклары гарантка юл куелуга бәйле булса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarында исәпкә алына, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмәләрне үтәү бюджет кредиты бирү буларак карала.

24. Әгәр Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китермәсә йә бенефициарның принципалга Карата таләбе хокуклары гарантка юл куелуга бәйле булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

25. Гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмәләрнең тулы күләмендә яисә нинди дә булса өлешендә үтәү өчен гарант тарафыннан түләнгән акчалар регрессы тәртибендә Гарант тарафыннан алынган акчалар яисә гарантка бенефициарның принципалга Карата таләбе хокукын үтәү йөзеннән Гарант тарафыннан алына торган акчалар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

26. Муниципаль гарантияләр белән тәэмин ителгән кредитлар һәм кредитлар максатчан булырга тиеш.

27. Муниципаль гарантия белән тәэмин ителгән кредит (займ) акчаларыннан максатсыз файдалану факты ачыкланган очракта, муниципаль гарантия бирү турында килешүдә билгеләнгән йөкләмәләрне үтәмәгән яки тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнарында, муниципаль гарантия бирү турындагы килешүдә билгеләнгән җаваплылык тотта.

28. Бенефициарлар буенча билгесез затлар даирәсе булган йөкләмәләрне тәмин итүгә бирелә торган муниципаль гарантия үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

29. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясе нәтижәсендә барлыкка килгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләрне бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

30. Муниципаль гарантияләрне бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән әлеге карар белән билгеләнә.

35 нче статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр

1. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр жирлек исемнән чыгарылган кыйммәтле кәгазьләр таныла.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты булып жирле администрация тора, ул жирлек уставы белән муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукына ия.

3. Жирлек тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазьләр төрләре һәм аларның эмиссиясе һәм мөрәжәгать итү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

II кисәк. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ

36 нчы статья. Жирлек бюджеты проектының төзү нигезләре

1. Жирлек бюджеты проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәмин итү максатларында жирлекнең социаль-иқтисади үсешен фаразлау нигезендә төзелә.

2. Жирлек бюджеты проекты өч елга - Чираттагы финанс елына һәм план чорына төзелә һәм раслана.

3. Жирлек бюджеты проектының төзү тәртибе һәм сроклары, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, жирлек уставы һәм жирлек Советы карарлары белән билгеләнгән таләпләрне үтәп, жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек бюджеты проекты муниципаль хокукий актларда билгеләнгән тәртиптә

халык алдында тыңлауларда фикер алышырга тиеш. Халык алдында тыңлаулар нәтижеләре буенча тәкъдимнәр эшләнә, алар нигезендә жирлек башкарма комитеты жирлек бюджеты проектын эшләп бетерә.

5. Шәһәр бюджеты проектын төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

1) Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниеенә Юлламасының нигезләмәләре;

2) Татарстан Республикасында бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган Татарстан Республикасы Президентының Татарстан Республикасы Дәүләт Советына юлламасы нигезләмәләре;

3) бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

4) районның социаль-иқтисады үсешә фаразлары;

5) озак сроклы чорга бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразына үзгәрешләр кертү проекты);

6) муниципаль программалар (муниципаль программалар проектлары, күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектлары).

37 нче статья. Шәһәр бюджеты проектын төзү өчен кирәкле белешмәләр

Бюджет проектын төзү өчен мәгълүмат кирәк.:

- Россия Федерациясенең Салымнар һәм жыемнар турындагы Законнары, Татарстан Республикасының салымнар һәм жыемнар турындагы законнары, салымнар һәм жыемнар турында район Советының норматив-хокукый актлары проектын эшли башлаганнан бирле гамәлдә булып килүче район Советының салымнар һәм жыемнар турындагы норматив-хокукый актлары;

- федераль, региональ, жирле салымнардан һәм жыемнардан, махсус салым режимнарында каралган салымнардан район бюджетына күчерүләр нормативлары турында;

- Россия Федерациясе бюджет системасының башка дәрәжәләре бюджетларыннан бирелә торган түләүләренең өстәмә нормативлары буенча кире кайтарылмый торган керемнәр һәм (яисә) салым керемнәренең фаразланган күләмнәре;

Россия Федерациясе бюджет системасының башка дәрәжәләреннән тапшырыла торган чыгымнар төрләре һәм күләмнәре турында;

- муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә финанс чыгымнары нормативлары турында.

38 нче статья. Жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы

1. Жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы кимендә өч елга эшләнә.
2. Жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы ел саен Башкарма комитет житәкчесе тарафыннан билгеләнгән тәртиптә эшләнә.
3. Жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы Башкарма комитет тарафыннан жирлек Советына бюджет проектын кертү турында Карар кабул итү белән бер үк вакытта карала һәм хуплана.
4. Жирлек бюджеты проектын төзү һәм карау барышында жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразын үзгәртү бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

39 нчы статья. Жирлек бюджетының керемнәрен фаразлау

1. Жирлек бюджетының керемнәре жирлекнең социаль-икътисади үсешен фаразлау нигезендә, жирлек бюджеты турындагы карар проекты кергән көнне жирлек Советына салымнар һәм жыемнар турындагы законнар, Россия Федерациясе Бюджет законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм жирлек Советының муниципаль хокукый актлары нигезендә фаразлана.
2. Жирле салымнар турындагы карарларга үзгәрешләр кертү турында жирлек Советы карарлары, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы, Чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган жирле бюджетларның керемнәрен үзгәртүгә китерә торган карарлар Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карар проектын жирлек советына керткәнче, 10 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.
1. жирлек советының чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карар проектын жирлек Советына керткәннән соң кабул ителгән салымнар һәм жыемнар турындагы норматив-хокукый актларына үзгәрешләр кертүне күздә тоткан норматив-хокукый актлары Чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 гыйнварыннан да соңга калмыйча жирлек Советының күрсәтелгән норматив-хокукый актларының үз көченә керүе турындагы нигезләмәләренә үз эченә алырга тиеш.

40 нчы статья. Муниципаль программалар

1. Жирлекнең муниципаль программалары (алга таба - муниципаль программалар) жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны тормышка ашыру сроклары жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан алар билгеләгән тәртиптә билгеләнә.

Авыл жирлегенең муниципаль программаларын эшләү һәм әлеге программаларны формалаштыру һәм тормышка ашыру турында карарлар кабул итү тәртибе жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукый акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме, программаны раслаган муниципаль хокукый акт нигезендә, бюджет чыгымнарының һәр максатчан статьясы буенча бюджет турындагы карар белән раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар, шулай ук элек расланган муниципаль программаларга үзгәрешләр жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән срокларда расланырга тиеш.

Муниципаль программалар бюджет турындагы карарга аның үз көченә кергән көннән ике айдан да соңга калмыйча туры китерелергә тиеш.

3. Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны тормышка ашыруның нәтижәлелеген бәяләү үткәрелә. Күрсәтелгән бәяләү тәртибе һәм аның критерийлары жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре буенча жирлек башкарма комитеты чираттагы финанс елыннан башлап расланган муниципаль программаны туктату яки үзгәртү, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклегенә турында Карар кабул итәргә мөмкин.

41 нче статья. Муниципаль юл фонды

Жирлекнең муниципаль юл фонды жирлек Советы карары белән төзелә. Жирлекнең муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибе жирлек Советы карары белән билгеләнә. Жирлекнең ағымдагы финанс елында файдаланылмаган муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре чираттагы финанс елында жирлекнең муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга жиберелә.

III Кисәк. БЮДЖЕТ ТУРЫНДАГЫ КАРАНЫ КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

42 нче статья. Жирлек бюджеты турында карар проектында карау һәм раслау өчен бирелә торган күрсәткечләр составы

1. Жирлек бюджеты турында Совет карарында бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш, аларга бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, жирлек дефициты (профициты), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка күрсәткечләр керә.»;

2. Жирлек бюджеты турындагы карар белән раслана:

- бюджет керемнәренең Баш администраторлары Исемлеге;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының Баш администраторлары Исемлеге;

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнары классификациясенә чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, чыгымнар төрләре йә бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары муниципаль программалар һәм программага карамаган юнәлешләр), төркемнәре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү (статья исеме 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә),

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә юнәлдерелә торган бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме;

- Чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына башка бюджетлардан алына торган һәм (яисә) бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

Чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган очракта шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме план чорының беренче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменнән кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына план чорының кимендә 5 проценты күләмендә (бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча) бюджет чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 5 проценты күләмендә (бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган);

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы;

- Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның иң югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиген күрсәтеп, муниципаль бурычның иң югары чиге;

- жирлек бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка күрсәткечләре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында Карар проекты расланган бюджетның план чорының параметрларын үзгәртү һәм

аларга жирлек бюджеты проектының план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Жирлек бюджетының план чорының параметрларын үзгәртү жирлек Советының муниципаль хокукый акты нигезендә башкарыла.

Жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы күрсәткечләрен үзгәртү расланган бюджет ассигнованиеләрен арттыру яисә кыскарту яисә жирлек бюджетының өстәмә максатчан статьялары һәм (яки) чыгымнар төрләре буенча бюджет ассигнованиеләрен ведомство структурасына керту юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнар астында бюджет ассигнованиеләре бюджет чыгымнары классификациясе нигезендә план чорында бүленмәгән бюджет ассигнованиеләре аңлашыла.

5. Жирлек бюджеты турындагы карарда Чираттагы финанс елыннан башлап, Чираттагы финанс елыннан башлап, жирлек бюджеты турындагы карарда билгеләнгән максатларга, тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яисә) жирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменнән тыш, кертелергә (бюджетта чагылырга) тәкъдим ителә торган салым булмаган керемнәрнең аерым төрләре (төрләре) буенча бюджет керемнәрен куллану каралырга мөмкин.

43 нче статья. Бюджет проекты белән бер үк вакытта тапшырыла торган документлар һәм материаллар

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта жирлек Советына тәкъдим ителә:

- бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре һәм жирлектәге салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
  - агымдагы финанс елының узган чорында жирлекнең социаль-икътисади үсешенең якинча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елында жирлекнең социаль-икътисади үсешенең көтелүче нәтижәләре;
  - жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы;
  - Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджетының төп характеристикалары (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, дефицит (дефицит) бюджеты) фаразы;
  - жирлек бюджеты проектына аңлатма язуы;
  - Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның иң югары чиге;
  - агымдагы финанс елына бюджетның көтелүче үтәлешен бәяләү;
  - бюджет керемнәре чыганаclarы реестрлары;
- башка документлар һәм материаллар.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карар проекты авыл жирлеге Советы каравына агымдагы елның 15 ноябрәннән дә соңга калмыйча кертелә.

44 нче статья. Жирлек бюджеты турында карар проектына карау һәм аны раслау тәртибе

1. Чираттагы финанс елына жирлек бюджеты турындагы карар проекты кертелгәннән соң 7 эш көне эчендә авыл жирлеге башлыгы аны тикшерү үткөрү өчен контроль-хисап палатасына жиберә.

Контроль-хисап палатасы бер атна эчендә бюджет турындагы карар проекты турында бәяләмә әзерли.

Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе жирлек Советы депутатлары тарафыннан бюджет турындагы карар проектына төзөтмәләр әзерлөгөндә исәпкә алына.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карар проекты, Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән, жирлек Советының даими комиссияләренә, шулай ук жирлек Советы депутатларына карауга жиберелә.

3. Жирлек бюджеты турындагы карар проектын жибергәннән соң, Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән жирлек Советының даими комиссияләренә муниципаль берәмлек бюджеты турында карар проектын беренче укылыш үткөрелә.

Беренче укылыш предметы булып муниципаль берәмлек бюджеты турындагы карар проектынның төп параметрларын хуплау тора.

Беренче укылышта кабул ителгән бюджет проекты массакуләм мәгълүмат чараларында алга таба гавами тыңлаулар уздыру максатларында басылып чыгарга тиеш.

4. Ачык тыңлаулар процедурасын уздырганнан соң, жирлек бюджеты турындагы карар проекты жирлек Советы тарафыннан икенче укылышта карала.

Икенче укылышта жирлек бюджеты турындагы карар проекты тулысынча кабул ителә.

5. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты буенча килешмәгән сораулар килеп туган очракта, авыл жирлеге башлыгы карары белән килештерү комиссиясе төзелергә хоуклы, аңа Башкарма комитет һәм авыл жирлеге Советы вәкилләре керә.

Килештерү комиссиясе бәхәсле мәсьәләләренә авыл жирлеге Советы Рәисе

тарафыннан расланган регламент нигезендә жирлек бюджеты турындагы карар проектының беренче һәм икенче укулышлары арасындагы чорда карый.

6.Авыл жирлеге Советы тарафыннан кабул ителгән чираттагы финанс елына бюджет турындагы карар 20 декабрьдән дә соңга калмыйча авыл жирлеге башлыгына кул кую һәм бастырып чыгару өчен жибәрелә.

45 нче статья. Чираттагы финанс елына бюджет турында карарны раслау сроклары һәм чираттагы финанс елына бюджет турында карар проектын кабул итү нәтижәләре

1. Жирлек бюджеты турындагы карар жирлек Советы тарафыннан каралырга, расланырга, жирлек башлыгы тарафыннан имзаланырга һәм чираттагы финанс елы башланганчы халыкка житкерелергә тиеш.

2.Авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турындагы карары Чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

Авыл жирлеге Советының авыл жирлеге бюджеты турындагы карары агымдагы финанс елы башыннан үз көченә кермәгән очракта, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә, бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

IV кискәк. БЮДЖЕТ ҮТӘЛЭШЕ

46 нчы статья. Жирлек бюджеты үтәлеше нигезләре

1.Бюджетның үтәлеше авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан тәэмин ителә.

Бюджет үтәлешен оештыру авыл жирлеге башкарма комитетына йөкләнә.

2.Бюджет үтәлеше бюджет язмасы нигезендә оештырыла, ул кабул ителгән бюджетка һәм касса планына туры килергә тиеш.

3.Бюджет касса бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуы нигезендә башкарыла.

4.Жирлек бюджеты үтөлешенә касса хезмәте күрсәтү федераль һәм территориаль казначылык органнары тарафыннан башкарыла.

47 нче статья. Жыелма бюджет язмасы һәм касса планы

1.Жирлек бюджетын үтәү жыелма бюджет язмасы нигезендә оештырыла, аның расланган күрсәткечләре жирлек бюджеты турындагы карарга һәм касса планына туры килергә тиеш.

2.Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 190 һәм 191 статьяларында каралган очраклардан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә житкерелә.

3.Касса планын төзү һәм алып бару тәртибе авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Авыл жирлеге башкарма комитеты касса планын төзи һәм алып бара.

48 нче статья. Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтөлеше

Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтөлешен күздә тотат:

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирлек бюджетына салымнар, жыемнар һәм башка керемнәрне бүлүдән керткән керемнәрне бердәм бюджет исәбенә күчерү;

- артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түләнгән яки артык түләттерелгән суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар суммасы һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентлар.;

- салымнар һәм җыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә артык түләнгән яки артык алынган суммаларны исәпкә алу;

җирлек бюджеты керемнәре администраторы тарафыннан җирлек бюджетына түлөөләрне тәгаенләү;

-артык бүленгән суммаларны, артык түләнгән яисә артык түләнгән салымнар, җыемнар һәм башка түлөөләр суммаларын кире кайтару (зачет, төгәлләштерү) өчен кирәкле чараларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процентлар суммаларын һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентларны, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә җирле бюджетның бердәм счетыннан җирле бюджетның бердәм счетыннан күчерү.

49 нчы статья. Җирлек бюджетының чыгымнар буенча үтөлеше

1. Җирлек бюджетының чыгымнар буенча үтөлеше бюджет законнары һәм өлеге Нигезләмә таләпләрен үтәп гамәлгә ашырыла.

2. Бюджетның чыгымнар буенча үтөлешен күздә тоту:

- Бюджет йөкләмәләрен кабул итү;
- акчалата йөкләмәләрне раслау;
- акчалата йөкләмәләрне түлөөне санкцияләү;
- акчалата йөкләмәләрнең үтөлешен раслау.

50 нче статья. Бюджет язмасы

1. Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең (бүлүчеләрнең) бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибе, аларга үзгәрешләр кертүне дә керттеп, Башкарма комитетның финанс органы тарафыннан билгеләнә.

- Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең бюджет язмасы җыелма бюджет язмасы һәм авыл җирлеге башкарма комитеты тарафыннан расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

Бюджет акчаларын бүлүчөлөрнөң бюджет язмалары бюджет ассигнованиеләре һәм аларга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

2. Бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү бюджет акчаларын баш бүлүчә (бүлүчә) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Чыгымнар буенча бюджет язмасы күрсәткечләре Чираттагы финанс елы башланганчы ведомство карамагындагы идарәчеләргә һәм бюджет акчаларын алуучыларга житкерелә.

3. Бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибе авыл жирлеге бюджеты акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең) бюджет язмасы белән раслана торган чыгымнар төрлөрөнөң кодлары, шулай ук дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү кодлары буенча күрсәткечләрне детальләштерүне гамәлгә ашыру хокукын яисә бурычын билгеләргә мөмкин.

4. Жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет акчаларын баш бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләрне жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәртү рәхсәт ителми.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет акчаларын бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләрне бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәртү рәхсәт ителми.

51 нче статья. Бюджет сметасы

1. Казна учреждениесенең бюджет сметасы Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә казна учреждениесе карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүчә билгеләнгән тәртиптә төзелә, раслана һәм алып барыла.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органы булып торучы казна учреждениесенең бюджет сметасы әлеге орган житәкчесе тарафыннан раслана.

2. Казна учреждениесенең бюджет сметасының расланган күрсәткечләре казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәэмин итү буенча бюджет йөкләмәләрен кабул итү һәм (яки) үтәү өчен аңа житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитларына туры килергә тиеш.

Казна учреждениесенең бюджет сметасында казна учреждениесенең бюджет сметасын төзү һәм алып бару тәртибендә каралган башка күрсәткечләр өстәмә

расланырга тиеш.

Житөкчесе казна учреждениесенең бюджет сметасын раслау тәртибе нигезендә аны раслау хокукына ия булган бюджет сметасы күрсәткечләре чыгымнар төрләре элементлары (төркемчәләре һәм элементлары) кодлары, шулай ук тиешле төркемнәрнең (статьялар) кодлары (статьялары) кодлары буенча бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә Дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү буенча детальләштерелгән.

52 нче статья. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтөлеше

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча авыл җирлеге бюджеты үтөлеше жыелма бюджет язмасы нигезендә, бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторы, администраторы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәләргә тиешле акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү Башкарма комитет билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

53 нче статья. Финанслауның иң чик күләмнәре

1. Авыл җирлеге бюджетының чыгымнар буенча үтәлешен оештырганда, Башкарма комитет билгеләгән очракта һәм тәртиптә агымдагы финанс елының тиешле чорында акчалата йөкләмәләрне түләүнең иң чик күләмен (финанслауның иң чик күләмнәре) раслау һәм аларны баш бүлүчегә, бүлүчегә һәм алучыларга җиткерү күздә тотыла.

2. Финанслауның иң чик күләме, тулаем алганда, бюджет акчаларын баш бүлүчегә, бүлүчегә һәм алучыга карата, агымдагы финанс елы башыннан ай саен яки квартал саен арта бара торган нәтижә белән йә бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләрне финанслауга гаризалар нигезендә, тиешле кварталга билгеләнә.

54 нче статья. Җирлек бюджетын үтәгәндә җирлек бюджеты турындагы карар белән расланган тыш фактта алынган керемнәрдән файдалану

Җирлек бюджетын үтәгәндә җирлек бюджеты турындагы карар белән расланган керемнәрнең гомуми күләмнән чыгып фактта алынган керемнәр, агымдагы финанс

елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, муниципаль бурычларны түлөүгә, шулай ук аларны үтәү өчен каралган бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, жирлекнең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә юнәлдерелергә мөмкин.

Максатчан билгеләнеше булган физик һәм юридик затлардан, шул исәптән әлеге Нигезләмәнең 32 статьясындагы 3 пунктында билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджетын үтәгәндә жирлек бюджеты турындагы карар белән расланган керемнәрдән тыш фактта алынган субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансфертлар, жирлек бюджеты чыгымнарын максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансфертлар бирү максатларында жирлек бюджеты чыгымнарын арттыруга жиберелә., агымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, бюджет язмасына үзгәрешләр керту белән.

55 нче статья. Агымдагы финанс елы тәмамлану

1. Жирлек бюджетын үтәү буенча операцияләр 31 декабрьдә тәмамлана, моннан тыш, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 статьясындагы 2 пунктында күрсәтелгән операцияләрдән тыш.

Агымдагы финанс елында жирлек бюджетын үтәү буенча операцияләргә тәмамлау Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге статья таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның иң чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көченә керә.

Агымдагы финанс елының соңгы эш көненә кадәр, жирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтүче орган, жирлек бюджетының бердәм счётында калган акчалар чикләрендә, билгеләнгән тәртиптә түлөү буенча санкцияләнгән Бюджет йөкләмәләрен түләргә тиеш.

3. Агымдагы финанс елында кулланылмаган, максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертлар алар бирелгән бюджет керемнә кире кайтарылырга тиеш.

Жирлек бюджетының бюджет акчалары баш администраторының агымдагы финанс елында максатчан кулланылмаган, субсидия һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларга ихтыяж булу турындагы карары нигезендә, күрсәтелгән бюджетара трансфертларның калдыкларыннан артмаган күләмдә акчалар Чираттагы финанс елында күрсәтелгән бюджетара трансфертларны бирү максатларына туры килә торган бюджет чыгымнарын финанс белән тәэмин итү өчен чираттагы финанс елында кире кайтарылырга мөмкин.

V кискәк. бюджет хисабын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау

56 нчы статья. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре

1. Бюджет исәбенең һәм бюджет хисаплылыгының бердәм методологиясе

һәм стандартлары бюджет законнары нигезләмәләре нигезендә Россия Федерациясе Финанс министрлығы тарафыннан билгеләнә.

2. Бюджет хисапчылыгы үз эченә ала:

- 1) бюджет үтәлеше турында хисап;
- 2) бюджет үтәлеше балансы;
- 3) эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисап;
- 4) акча хәрәкәте турында хисап;
- 5) Аңлатма язуы.

3. Бюджет үтәлеше турындагы хисапта Россия Федерациясе бюджет классификациясе нигезендә керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча бюджет үтәлеше турындагы белешмәләр тупланган.

4. Жирлекнең бюджет хисапчылыгы еллык булып тора. Бюджет үтәлеше турындагы хисап квартал саен була.

5. Агымдагы финанс елы бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм авыл жирлеге Советына һәм районның Контроль-хисап палатасына хисап тапшыру вакыты чыкканнан соң ун көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап жирлек Советы карары белән расланырга тиеш.

57 Статья. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисапны тышкы тикшерү

1. Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап авыл жирлеге Советында каралганчы тышкы тикшерелергә тиеш, ул бюджет акчаларының баш администраторларының (администраторларының) бюджет хисапчылыгын тышкы тикшерүне һәм бюджет үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләүне үз эченә ала.

2. Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләрен үтәп, авыл жирлеге Советының муниципаль хокукый актында билгеләнгән тәртиптә Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарыла.

3. Авыл жирлеге башкарма комитеты, аңа бәяләмә эзерләү өчен, агымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча, бюджет үтәлеше турында хисап бирә. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап белән бер үк вакытта жирлек Советы карары проекты, бюджет үтәлеше турында башка бюджет хисапчылыгы, Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләү бер айдан да артмаган вакытка башкарыла.

Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә Контроль-хисап палатасы тарафыннан авыл жирлеге башкарма комитетына бер үк вакытта жибәрелеп, жирлек Советына тапшырыла

58 нче статья. Жирлек Советы тарафыннан бюджет үтәлеше турында еллык хисапны тәкъдим итү, карау һәм раслау

Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап авыл жирлеге Советына агымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

Бюджет үтөлеше турында еллык хисап белән бер үк вакытта жирлек Советының бюджет үтөлеше турында карар проекты, жирлек бюджеты үтөлеше турында башка бюджет хисаплылыгы һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапны карау нәтижәләре буенча жирлек Советы Бюджет үтөлеше турындагы хисапны раслау йә кире кагу һәм жирлек Советы тарафыннан тиешле карар кабул итү яки бюджет үтөлеше турындагы карарны кире кагу турында Карар кабул итә.

Жирлек Советы тарафыннан бюджет үтөлеше турындагы карар кире кагылган очракта, ул мәгълүматларны дәрәс яки тулы булмаган чагылдыру фактларын бетерү һәм бер айдан артмаган срокта кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

59 нчы статья. Жирлек бюджеты үтөлеше турында карар

Авил жирлеге Советының бюджет үтөлеше турындагы карары белән, бюджет керемнәренә, чыгымнарының һәм дефицитының (профицит) гомуми күләмен күрсәтеп, хисап финанс елына бюджет үтөлеше турында хисап раслана.

Хисап финанс елында жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карарга аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

- район бюджеты керемнәрен классификацияләү кодлары буенча бюджет керемнәре;
- керемнәр төрләре кодлары, керемнәр төрләре, Дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү буенча бюджет керемнәре;
- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча чыгымнар; чыгымнар классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнарын бүлү (статья 2007 елның 2 августындагы 38 - ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);
- бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы исемлеге (статья исеме 2007 елның 2 августындагы 38 - ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);
- бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarына керә торган дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясенә төркемнәре, төркемнәре, статьялары, бюджетлар кытлыclarын финанслау чыганаclarы кодлары буенча бюджетны финанслау чыганаclarы.

VI кисәк. МУНИЦИПАЛЬ ФИНАНС КОНТРОЛЕ

60 нчы статья. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыручы органнар

1. Муниципаль финанс контроле Россия Федерациясенә бюджет законнарын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы башка норматив хокукый актларны үтәүне тәмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке контроленә бүленә.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле-район Контроль-хисап палатасының

контроль эшчәнлеге.

3. Эчке муниципаль финанс контроле-район финанс-бюджет палатасының контроль эшчәнлеге.

4. Муниципаль финанс тикшерүе органнарының бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.